Redacțiunea și Administrațiunea:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„Gazeta“ iese în fiecare ḑi.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LI.

Se prenumeră:
la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

Anunciurile:
O seriă garmond 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare.

Scrisori nefrancate nu se primescŭ.
Manuscripte nu se retrămită.

Nr. 10. SÂMBĂTĂ, 16 (28) Ianuarie. 1888.

Jubileulŭ de 50 de anĭ
alŭ
„GAZETEI TRANSILVANIEI“.

Budapesta, 5 Ianuarie 1888.

Te salutŭ și te felicitŭ pentru jubileulŭ de 50 de anĭ alŭ foii.

V. Babeş.

Caransebeșŭ, 6 Ianuarie 1888.

Vĕ felicitămŭ la anulŭ alŭ 50-lea de luptă pentru apĕrarea drepturilorŭ nóstre naționale.

Vĕ urămŭ și în viitorŭ tăria neînfrântă!

Românii din Caransebeşŭ.

Aradŭ, 6 Ianuarie 1888.

Onóre Domnului Georgiu Barițŭ! Laudă „Gazetei“! Inainte, la jubileulŭ amicului Aureliu! Salutare! **Dr. G. Popa.**

Craiova, 1 Ianuarie 1888.

„Salutămŭ cu bucuriă serbarea jubileului de 50 de anĭ alŭ „Gazetei Transilvaniei“.

Deși liberĭ, n'amŭ uitatŭ servițiile aduse de „Gazetă“ — apĕrătórea drepturilorŭ nóstre — țĕrilorŭ române, în timpŭ când pressa dela noi era înăbușită de censura străină.

Trăiéscă fundatorulŭ „Gazetei“, d. George Barițŭ! Memoria eternă continuatorului ei Iacobŭ Mureșianu! Trăiéscă actualulŭ redactorŭ alŭ „Gazetei“ Dr. A. Mureșianu!

Vieze pururea acestŭ organŭ eminamente naționalŭ, ca sĕ fiă sentinelă neadormită a apĕrărei limbei și naționalității române de pretutindenea! **Profesorii liceului.**

Budatelecŭ, 12 Ianuarie 1888.

Primițĭ căldurósele mele felicitărĭ la jubileu!

Măriuța Silvia Dănilă.

Ponorelŭ, 5 Ianuarie 1888.

Din inimă sinceră dorescŭ „Gazetei Transilvaniei“ ḑile senine.

Dée Dumneḑeu, ca acéstă stea conducĕtóre a poporului românŭ sĕ învingă tóte obstaculele aniversândŭ și jubileulŭ de 100 de anĭ.

Nicolau Coroiu Ponoreanŭ,
preotŭ gr. cat.

Romosŭ, 29 Decemvre 1887.

Regretŭ din adênculŭ inimei că din causa timpului gerosŭ nu potŭ lua parte personalŭ la jubileulŭ celui mai vechiu și mai românescŭ ḑiarŭ, care de o jumĕtate de seculŭ apĕră cu abnegațiune, cu perseveranță și cu o putere stoică interesele acelui poporŭ, din care sunt fericitŭ a face și eu parte.

Primesce, stimate Domnule Redactorŭ, cele mai călduróse urărĭ de felicitare la festivitatea, nouĕ tuturorŭ scumpă și memorabilă.

Laurianŭ Bercianŭ.

Ghirișul de lângă Mociu, 4 Ianuarie 1888.

La jubileulŭ „Gazetei Transilvaniei“ tótă Câmpia românéscă strigă:

„Gazeta“ sĕ trăéscă,
Nația sĕ fericéscă!

Blaga, preotŭ.

Veneția inferióră, 3 Ianuarie 1888.

Cu finea anului espiratŭ 1887 diarulŭ ce avețĭ onóre a lŭ redigea, „Gazeta Transilvaniei“, a împlinitŭ o jumĕtate de seculŭ dela prima sa aparițiune. In acestŭ intervalŭ lungŭ nu a crutatŭ nicĭ jertfe, nicĭ ostenele, luptândŭ neîntreruptŭ pentru lățirea culturei și civilisațiunei, precum și pentru susținerea și apĕrarea drepturilorŭ și libertății poporului românŭ.

Acuma, la începutulŭ altei jumĕtăți de secolŭ în care a intratŭ, nu'i putemŭ ura demnei nóstre „Gazete“ altfelŭ, decâtŭ ca Atotputintele Dumneḑeu sĕ'i ajute și sĕ-o protégă, ca și de aci încolo sĕ pótă lupta cu acelașŭ zelŭ și abnegațiune pentru înaintarea și prosperarea neamului nostru românescŭ.

In numele corpului didacticŭ dela scóla capitală gr. or. din Veneția inf.

Ioanŭ Capĕtă, înv. dir.

Budapesta, 10 Ianuarie 1888.

Primițĭ felicitările mele la jubileulŭ de cincĭḑecĭ de anĭ alŭ „Gazetei Transilvaniei!“

Sĕ trăițĭ, Domnule Redactorŭ, împreună cu ceilalțĭ lucrătorĭ dela foiă, mulțĭ anĭ fericițĭ!

Ioanŭ Cuzmanŭ.

Brașovŭ, 12 (24) Ianuarie 1888.

Este astăḑĭ o adevĕrată fatalitate pentru Nemaghiarĭ a scì bine unguresce.

Acésta ne-a dovedit'o și debutulŭ celŭ mai nou alŭ deputatului sasŭ alŭ Sibiiului d. Oskar de Meltzl în dieta ungară, cu ocasiunea desbaterei bugetare.

Meltzl le-a vorbitŭ „părințilorŭ patriei“ din Sandor-utza frumosŭ unguresce despre Sașĭ și despre păsurile lorŭ; le-a vorbitŭ așa de frumosŭ încâtŭ părea că l'a lăptatŭ o mamă din Dobriținŭ orĭ din Sárospatak, nu una a căreia propărințĭ își derivă originea din Țĕrile de josŭ.

A voitŭ sĕ convingă onorabilulŭ deputatŭ pe representanții poporului maghiarŭ, că este unŭ interesŭ de frunte maghiarŭ ca Sasulŭ sĕ remână Sasŭ pe pĕmêntulŭ ardelenescŭ, unde viețuesce de optŭ sute de anĭ, și sĕ nu se facă Ungurŭ.

A voitŭ mai departe d-lŭ Meltzl sĕ convingă pe „patrioții“ din drépta și din stânga, că Sașiĭ, deși numĕră numai 200,000 suflete, nu se vorŭ maghiarisa nicĭodată, și de aicĭ a conchisŭ cu-o cutezată logică, că Maghiarii nicĭ că au intențiunea de a-i maghiarisa.

Și ce rĕspunsŭ, credețĭ, a primitŭ d-lŭ Meltzl, după ce într'o cuvêntare lungă ș'a datŭ atâta silință de a reduce totŭ autogonismulŭ dintre Sașĭ și Ungurĭ la o simplă neînțelegere?

I s'a rĕspunsŭ din partea ministrului-președinte Tisza, că numai dela Sașĭ depinde pacea și buna înțelegere cu maghiarismulŭ, că n'au decâtŭ sĕ înceteze domnii dela „Tagblatt“ din Sibiiu, și alții ca ei, de a se mai plânge despre nedreptățirĭ, și atuncĭ Sașii și cu Ungurii din Ardealŭ vorŭ forma o falangă.

Ér câtŭ pentru afirmarea lui Meltzl, că Sașii nu potŭ fi maghiarisațĭ, i-a rĕspunsŭ deputatulŭ stângei estreme, voinicosulŭ Helfy Ignatz, într'unŭ modŭ cu totulŭ caracteristicŭ și multŭ instructivŭ.

Meltzl — ḑise Helfy — șĭ-a combătutŭ propria sa afirmare, că Sașii n'ar pute fi maghiarisațĭ, prin strălucitulŭ discursŭ unguresc, ce l'a rostitŭ.

Étă fatalitatea, ce ajunge pe Nemaghiarii, carĭ vorbescŭ bine unguresce. Lorŭ nu li se mai crede nimicŭ, căcĭ ei pe limba lorŭ pierŭ; individualitatea lorŭ nu mai are nicĭ unŭ prețŭ îndată ce le-au datŭ dovadă, că sciu unguresce. Atâta le este lorŭ de ajunsŭ, ca sĕ-șĭ susțină perniciosulŭ planŭ de a face pe toțĭ cetățenii statului sĕ vorbéscă aceeașĭ limbă și sĕ formeze o falangă cu Ungurii.

Deputatulŭ Meltzl, deși se sémte atrasŭ cătră guvernulŭ unguresc, cu care ar voi sĕ facă causă comună, cu tóte că Sașii nu suntŭ înțeleșĭ cu principiile lui fundamentale, totușĭ a avutŭ netactulŭ a face amintire de-o „cestiune săsesca“ în Ardélŭ.

A uitatŭ onorabilulŭ deputatŭ, că Maghiarii din dietă nu vorŭ sĕ scie de-o cestiune săsescă, orĭ românéscă, și decă adĭ mai admitŭ esistența unei cestiunĭ, este póte numai cea bulgară, pentru care a se interesa se mai credŭ datorĭ. Câtŭ pentru cetățenii nemaghiarĭ ajunge decă își plătescŭ dările regulatŭ și sĕ supunŭ legilorŭ. Ce le și trebue mai multŭ?

Se pare că d-lŭ Meltzl nicĭ nu are aspirațiunĭ mai marĭ, căcĭ a primitŭ proiectulŭ de bugetŭ, deși conferența deputațilorŭ naționalĭ săsescĭ din dietă a hotărîtŭ ca sĕ nu'lŭ priméscă.

Sĕ ne permită însĕ deputatulŭ Sibiiului a-i spune, că acestŭ modŭ de procedere nu va face alta decâtŭ a încuragia pe șoviniștĭ în tendințele lorŭ de maghiarisare.

Decă d-lŭ Meltzl nu scie sĕ producă în favórea Sașilorŭ din Ardélŭ, decâtŭ o aprobare directă și indirectă a totŭ ce s'a făcutŭ în contra lorŭ de cătră Ungurii dela putere, atuncĭ póte sĕ dobêndéscă în adevĕrŭ formarea unei „falange“ între Sasii și Ungurii din Ardélŭ, dér a unei falange, în care Sașii dela flancŭ vorŭ rĕmâne cei strivițĭ la părete, ca și până acuma.

Ar fi vai de „cestiunea săsescă“ din Ardélŭ, decă nu ar mai esista pentru ea o altă soluțiune mai demnă și mai naturală.

Din camera ungară.

In ședința dela 17 Ianuarie n. a camerei ungare, continuându-se desbaterea bugetului, deputatulŭ naționalŭ sasŭ *Oskar Meltzl* a ținutŭ unŭ discursŭ, în care a tratatŭ *cestiunea săsescă*, adecă situațiunea actuală politică a Sasilorŭ ardelenĭ, vederile și dorințele lorŭ.

Schimbările cele marĭ de statu dela 1848 și 1867 au lăsatŭ o tristă moștenire: înstreinarea dintre Sasĭ și Ungurĭ. Astăḑĭ d. e. în tóte ministeriele ungare suntŭ numai doi funcționarĭ de origine săsescă, și încă într'o posițiune mediocră; au perdutŭ Sasii vechia lorŭ unitate comunală, în care vedeau pétra unghiulară cea mai sigură a esistenții lorŭ.

Când își amintesce cineva totŭ ce au perdutŭ Sasii, nu e mirare că ei au purtatŭ o luptă atâtŭ de seriósă și tenace pentru vechile lorŭ instituțiunĭ. Lupta acésta, îndreptățită prin art. de lege XLIII din 1868, și mai multŭ încă împrejurările secundare ce o-au însoțitŭ, au făcutŭ pe guvernŭ sĕ considere pe Sașĭ ca dușmanĭ ai ființei statului unguresc, ér Sasii sĕ considere ca adevĕrŭ, că nisuința puterei statului este, sĕ nimicéscă esistența națională a Sasilorŭ și sĕ le ia orĭ-ce mijlóce de viețuire, ținêndu-se posibilă maghiarisarea, pe acéstă cale, cu forța și cu orĭ-ce prețŭ.

Dér precum e lipsită de orĭ-ce temeiu bănuiala că Sasii suntŭ dușmanĭ ai statului, așa nu împărtășescŭ nicĭ temerile Sasilorŭ, cu tóte că suntŭ unele a-aparițiunĭ neliniștitóre, și anume de aceea nu, fiind că nicĭ unŭ omŭ cu judecată, care e în stare a se ridica peste orbulŭ șovinismŭ, nu póte cugeta seriosŭ la maghiarisarea Sasilorŭ.

Faptŭ e, durere, că suntŭ ómenĭ, carĭ nu numai ținŭ esecutabilă și necesară, ci și lucréză la maghiarisarea Sasilorŭ, dér aceia se află într'o rĕtăcire fatală. Maghiarisarea Sasilorŭ e lucru imposibilŭ, pentru că nu suntŭ copleșițĭ de elementulŭ maghiarŭ, dér e altceva posibilŭ, că în urma nisuințelorŭ de maghiarisare se slăbesce puterea de resistență a Sasilorŭ, precum în parte s'a și întêmplatŭ, și împrăștiațĭ în majoritatea preponderantă a diferitelorŭ naționalitățĭ, arŭ căde, în procesulŭ lorŭ de descompunere, jertfă acestora și arŭ dispăré fără urmă în acestea.

Acésta, ér nu maghiarisarea, e acelŭ periculŭ de care ne tememŭ și decă în cameră e vr'unŭ dușmanŭ de mórte alŭ Sasilorŭ, ceea ce nu credŭ, atuncĭ îi voiu descoperi eu mijlócele și căile, prin care se potŭ mai sigurŭ nimici Sasii, și îi voiu arăta loculŭ unde potŭ fi lovițĭ de mórte. N'are decâtŭ se spargă organismulŭ bisericei nóstre, de care atérnă școlele nóstre, n'are decâtŭ sĕ maghiariseze școlele poporale și peste douĕ-trei generațiunĭ se vorŭ vede urme ale acestorŭ nenorocițĭ pașĭ, ce le vorŭ deplânge mai multŭ Maghiarii; căcĭ nicĭ o putere de pe pămêntŭ nu va mai scuti pe cei 150,000 de țĕranĭ sașĭ de pericolulŭ descompunerii.

Acum va înțelege orĭcine, de ce Sasii au combătutŭ legea din 1876 prin care s'a desființatŭ vechia constituțiă municipală, apoi legea scólelorŭ poporale, respective întroducerea limbei de instrucțiune maghiare. Opunerea Sasilorŭ însĕ a fostŭ interpretată rĕu, că adecă urăscŭ totŭ ce e ungurescŭ, etc. Dér aceste acusărĭ suntŭ netemeinice. Cum s'ar pute negligea o limbă, cum e cea maghiară, de care nu te poțĭ lipsi în vieța publică? Nu trimitŭ bărbații din fruntea bisericei nóstre tinerĭ la institutele din Saraspatak și Dobriținŭ ca sĕ se perfecționeze în limba maghiară?

Altfelŭ stă lucrulŭ cu scólele poporale, unde și din punctŭ de vedere pedagogicŭ e de combătutŭ întroducerea limbei maghiare, și din considerațiă că mai în nicĭ o comună săsescă, țĕranulŭ sasŭ n'are nevoiă de limba unguréscă, nevenindŭ în atingere cu poporulŭ maghiarŭ. Intre generațiunea mai tênĕră cultă, care are nevoiă de limba maghiară, se lățesce în modŭ îmbucurătorŭ cunoscința acestei limbĭ.

Dér fiindŭ odată legea națională,

deși ne-amŭ opusŭ atuncĭ și nu ne-amŭ opune décă s'ar abroga, ne supunemŭ ei și rĕmână, numai pace sĕ fiă. Dér atuncĭ sĕ se procédă cu cuviință și cu crutare la esecutarea acestei legĭ din partea administrațiunei instrucțiunei, o-cupându-se acésta în mai micŭ gradŭ cu afacerile nóstre bisericescĭ și școlare, sĕ respecte constituția și autonomia bisericei nóstre, de care însușĭ guvernulŭ absolutisticŭ nu s'a atinsŭ.

După ce arată câte institute de învĕțămêntŭ au Sasii: cum îșĭ facŭ datoria și pe acestŭ têrêmŭ, fără vre-unŭ sprijinŭ dela statŭ, afară de douĕ posturĭ de totŭ neînsemnate; cum singura lorŭ cultură i-a susținutŭ și'i susține; cum sub regii casei Anjou și sub dreptulŭ rege Mateiu Corvinŭ făceau comerțŭ până la Marea Baltică, Adria, Bosforŭ, Marea Mediterană, și aveau deposite în Danțig, Zara, Constantinopol și Alexandria; cum adĭ chiar cu totŭ timpulŭ celŭ vitregŭ progreséză pe tóte terenele, ér nu cum a disŭ unŭ deputatŭ într'o scriere volantă, că stagnéză: dice că acei Sasĭ n'au progresatŭ și suntŭ cei mai sĕracĭ și mai rĕmașĭ îndĕrĕtŭ, carĭ au statŭ în afară de fondulŭ regiu în comitate și până la 1848 au fostŭ iobagĭ. Colegulŭ sĕu n'are decâtŭ sĕ întreprindă o călĕtoriă prin orașele săsescĭ sub conducerea sa și se va convinge de progresele culturale, economice și industriale ale Sasilorŭ, fără sĕ priméscă vr'o subvențiune dela statŭ, ca alte reuniunĭ economice (cele maghiare.) Apoi continuă:

Din cele spuse despre situațiunea Sasilorŭ și despre periculele ce-i încungiură, se vede că Sasii niciodată nu potŭ fi periculoșĭ naționalitățiĭ ungurescĭ, și convingerea mea nestrămutată e, că precum susținerea unui poporŭ fidelŭ statului, inteligentŭ, muncitoru e în interesulŭ statului, totŭ așa și interesulŭ naționalŭ-maghiarŭ pretinde cu necesitate necondiționată esistența mai departe a Sasilorŭ, și nu mĕ îndoescŭ că Maghiarii se vorŭ convinge despre aceea, că *totŭ ce se'ntemplă în interesulŭ specialŭ alŭ Sasilorŭ, trebue privitŭ ca cum s'ar întémpla directŭ în interesulŭ rassei ungurescĭ.*

Sciu că unii nu vorŭ recunósce acésta, fiindcă Sasii abia numĕră 200,000 suflete și prin urmare credŭ că suntŭ unŭ factorŭ pré neînsemnatŭ decâtŭ ca esistința orĭ disparițiunea loru sĕ pótă fi de vre-o importanță mare. Dér e o eróre mare a crede acésta. Importanța unui poporŭ nu se mĕsóră numai după numĕrŭ, ci și după calitatea, trecutulŭ, misiunea istorică și după referințele esteriόre ce-lŭ încongióră.

Aci face indirectŭ complimente Ungurilorŭ, carĭ deși numai 6 milióne (și de ce nu $4^1/_2$—5? Red.) dér suntŭ stăpânĭ peste 10 milióne (adecă 12. Red.) de altă naționalitate și jócă rolŭ în Europa. Acestea ca sĕ arate, că nu numĕrulŭ decide și că prin urmare nicĭ cei 200,000 Sasĭ nu suntŭ de nebăgatŭ în sémă. Apoi continuă:

Póte fi indiferentŭ pentru cineva, că ce sórte vorŭ avé cele 8 cetățĭ și vr'o 230 comune rurale cu o proprietate de 1,200,000 jugere? Este vre-unul, care ar mai considera și de aci înainte Ardealulŭ ca unŭ bastionŭ putemicŭ alŭ corónei ungare, décă locuitorii acelorŭ cetățĭ și sate arŭ avé sórtea de care am vorbitŭ mai nainte? Repetŭ déră, că esistența Sasilorŭ ca Sasĭ este unŭ interesŭ de frunte maghiarŭ. (Aplause. Strigăte: Așa este!)

Când se va pĕtrunde societatea maghiară de acésta, și nu me îndoescŭ că nu se va pĕtrunde, atuncĭ se va regula și raportulŭ dintre Sasĭ și guvernulŭ și societatea maghiară, făcêndu-se totŭ ce e de făcutŭ între marginile legii și ale dreptului pentru esistența și desvoltarea Sasilorŭ, și înlăturându-se totŭ ce împedecă și periclitéză esistența și desvoltarea lorŭ. Nu ceremŭ privilegii, nicĭ drepturĭ deosebite, ci *dreptate.* Ceremŭ ca *sĕ nu nĭ-se detragă acele garanții, care suntŭ destinate a asigura esistența și cultura nostră;* guvernulŭ sĕ procédă după lege cu noi, cu bunăvoință și cuviinciosŭ; organele oficiale trimise de guvernŭ în mijloculŭ nostru sĕ fiă drepte, cu tactŭ, destoinice; guvernulŭ sĕ sprijinéscă și promoveze interesele și lucrarea nóstră culturală liniștită. Multe amŭ fi făcutŭ: comasarea, căi ferate vicinale, regularea Oltului, căcĭ capitale din năuntru și din afară ne stau la disposițiă, dér în locŭ de acéstă activitate plină de binecuvêntare pentru patriă, amŭ fostŭ nevoițĭ de decenii sĕ perdemŭ puterile și timpulŭ celŭ prețiosŭ în certurĭ politice nefructifere. (Aplause și mișcare).

Acestea ceremŭ și nimicŭ ce ar sta în contradicere cu legea și ce guvernulŭ n'ar fi în stare sĕ acorde. Atitudinea nóstră politică și aceea, că formămŭ o partidă oposițională în dietă nu stă în contradicere principiară cu idea de statŭ maghiarŭ și de aceea trebue sĕ căutămŭ a ne înțelege cu guvernulŭ, care represintă puterea statului, și sĕ ne alăturămŭ lui décă e posibilŭ, aci nu e vorba de unu anumitŭ guvernŭ concretŭ, ci de guvernulŭ ungarŭ *in abstracto.* Suntŭ convinsŭ, că atuncĭ și cele douĕ partide oposiționale, uitândŭ interesulŭ de partidă, ar saluta cu mulțămire patriotică o restabilire a păcii între unŭ poporŭ fidelŭ și între puterea statului.

Presupusa dușmăniă către statŭ, ce ni se impută, e o acusațiune atâtŭ de absurdă, încâtŭ a ne mai apĕra contra ei ar însemna a ne contesta nouĕ mintea sănĕtósă; amŭ spusŭ la diferite ocasiunĭ, în publicŭ, că suntemŭ și vremŭ sĕ rĕmânemŭ cetățenĭ fidelĭ acestui statŭ, a cărui esistență e o necesitate europénă, noi amŭ declaratŭ că *recunóscemŭ fără reservă rolulŭ conducĕtorŭ în acestŭ statŭ națiunei maghiare,* fiindŭ că acestŭ rolŭ se cuvine națiunei maghiare în puterea dreptului istoricŭ, în puterea numĕrului, în puterea inteligenței și în puterea posesiunei; amŭ declaratŭ, că *recunóscemŭ fără contradicere limba maghiară ca limbă a statului* în estinderea hotărîtă de lege. (Aprobărĭ.)

Credŭ că mai pe față, mai sinceră și mai leală declarațiune nu se póte face și décă totușĭ guvernulŭ refusă a îndeplini modestele nóstre dorințe, atuncĭ nu putemŭ fi aderențĭ ai guvernului — a cărui purtare față cu noi nu o înțelegemŭ — și nicĭ ai partidei lui, dér nicĭ ai celorŭ douĕ partide oposiționale, deórece nicĭ una din ele n'a arătatŭ nicĭ cea mai mică închinare d'a se interesa de sórtea și de dreptele nóstre cererĭ.

Cu tóte astea nu respingŭ bugetulŭ, ci-lŭ primescŭ ca basă a desbaterei speciale.

Incheiă apoi dicêndŭ, că starea financiară a statului e rea, că dările nu se mai potŭ spori, că sporirea dării de consumŭ înpuținéză consumațiunea și prin urmare venitele statului totŭ nu sporescŭ. Țera fiindŭ sĕracă trebuescŭ reduse cheltuelile statului, trebue ridicatŭ creditulŭ ei și acésta se póte face printr'o politică internă înțeléptă, printr'o administrațiune și justiția bună, în scurtŭ *prin consolidarea internă a statului.*

SCIRILE DILEI.

Pe când deputatulŭ naționalŭ sasu *Meltzl* vorbesce în dieta din Pesta despre necasurile Sasilorŭ și despre neajunsurile ce le suferŭ ei din partea regimului, pe atuncĭ deputatulŭ guvernamentalŭ sasŭ *Fluger* din Bistrița bea și mănâncă cu deputații ungurĭ toastândŭ pentru „distinsulŭ bărbatŭ de statŭ“ Tisza și ridicândŭ până'n norĭ pe șoviniștĭ.

Semnŭ alŭ timpului.

***

In Nr. 257 din anulŭ trecutŭ alŭ foiei nóstre, d-lŭ preotŭ din *Ilva mare,* Iosifŭ *Balu,* fu învinovățitŭ de unŭ corespondentŭ din acele părțĭ, că ar fi prea nepăsătorŭ față cu școlele medii românescĭ, ducêndu'șĭ copii mai întâiu la școla unguréscă de statŭ din Rocna, ér acum la școlele ungurescĭ din Gherla. Totŭ atuncĭ i s'a făcutŭ d-lui Balu imputare că șĭ-ar fi esprimatŭ către inspectorulŭ reg. ungurescŭ de școle Havas dorința, de a avé în Rocna baremĭ 2 clase gimnasiale ungurescĭ. D-lŭ preotŭ Balu, prin o corespondență adresată nouĕ cu data 25 Decemvre a. tr., dice că privesce ca ofensă schimonosirea numelui sĕu în „Baál Iozsef“ de către corespondentŭ; asigură, că atâtŭ d-sa câtŭ și familia d-sale de corpulŭ naționalŭ românescŭ nu se vorŭ deslipi niciodată; în casa sa are cele mai bune foi românescĭ. Școlele românescĭ din Năsĕudŭ nu le-a desconsideratŭ niciodată, ba mulțĭ copii din Ilva mare s'au dusŭ la școlele din Năsĕudŭ îndemnațĭ de d-sa. Copii d-sale spune că i-a crescutŭ românesce și i-a dusŭ la școlĭ ungurescĭ numai de nevoiă; dér în școla unguréscă fiindŭ năpăstuițĭ de contrarĭ, se oțelescŭ chiar în spiritulŭ naționalŭ românŭ. Asigură în fine, că a avutŭ și are firma hotărîre, ca pe copii sĕ-i ducă în clasele superióre la școle românescĭ.

Póte sĕ fiă bune intențiunile părintelui Balu, dér ce esemplu ia poporulŭ, vĕdêndŭ pe preotulŭ lorŭ că'șĭ trimite copii la școla unguréscă? Cum póte trece înaintea lui ca bunŭ Românŭ și ca sprijinitorŭ alŭ scolei românescĭ?

***

Unŭ altŭ autorŭ alŭ crimei din strada Dionisie în *Bucurescĭ,* anume Neculae Nedelcu, a fostŭ prinsŭ în ținutulŭ Făgărașului.

***

O *mină de aurŭ* s'a descoperitŭ în grópa „Iosif“ din Șemnițŭ. După cum sĕ spune, mina e fórte bogată și s'au și luatŭ mĕsurile necesare pentru esploatarea ei.

***

Păzitorulŭ căii ferate din valea Someșului, Samuelŭ Gergely, *a împușcatŭ* deunădile la stațiunea Deșiu, în locŭ de unŭ lupŭ pe servitorulŭ dela calea ferată Alois Feuerstein, rănindu-lŭ la piciorŭ. Cercetarea va dovedi, décă a fost în adevĕrŭ o erόre orĭ unŭ actŭ de rĕsbunare, deórece amêndoi nu pré trăiau în prietiniă.

***

In ședința comisiunei administrative a comitatului *Pesta* ținută la începutulŭ lunei aceșteia, inspectorulŭ de dare raportă că la 31 Decemvre 1887 restanța de dare era de 4,177. 080 fl. $92^1/_2$ cr. Din acéstă sumă s'a plătitŭ 3,697.810 fl. $40^1/_2$ cr. Astfelŭ mai e restanța de dare 479.270 fl. 52 cr. Din tacsa de liberare dela serviciulŭ militarŭ restanța a fostŭ 178.827 fl. 93., din care s'au plătitŭ 95.477 fl. 68 cr. și a rĕmasŭ o restanță de 83.350 fl. 25 cr. adecă cu 6486 fl. 98 cr. mai multŭ ca în anulŭ trecutŭ. Inspectorulŭ de scóle se plânge însĕ de școlele comunelorŭ Majsa, Halas, Szent-László, în carĭ totŭ felulŭ de individĭ propunŭ. Comitetulŭ administrativŭ a hotărîtŭ de a se adressa în causa acésta la ministrulŭ de instructiune.

„FOILETONULŬ GAZ. TRANS.“

(2)

STRĂBUNII NOȘTRI

Novelă istorică

Anulu 104 după Christ.

Cartea I. — Pădurea Bersovia.

CAP. I.

Deodată se audi printre frunde glasŭ dulce de fecióre, ridicându-se în vĕzduhŭ până la sóre. Corulŭ din foișorŭ cânta biruințele dace, chema sprijinulŭ lui Zalmolcse și aducea laude lui Decebalŭ, sfîrșindŭ fiecare strofă a acestei cantilene cu:

Călĕtoru peste hotare,
Véntule, abate-țĭ drumulŭ,
Că te spulberă ca fumulŭ
Cu o singură oftare.

Căcĭ acum Domnulŭ ofta!.. De când deduse pieptŭ cu Traianŭ, par'că i se frânsese cerbicea; capulŭ mai multŭ spre pieptŭ căta, de unde înainte sta vînjosŭ pe umerĭ ca o buturugă de munte, și când acum se ridica în susŭ, era turbure, cruntŭ și negru.

Pe când corulŭ cânta, Vezinas strigă de trei orĭ pe Decebalŭ:

— Dómne, Dómne, Dómne...

Dér Domnulŭ era dusŭ pe gândurĭ. Atuncĭ Vezinas îlŭ atinse ușorŭ pe umĕrŭ. Elŭ tresări, și intinse mâna alăturĭ sĕ apuce buzduganulŭ, dér buzduganulŭ era trântitŭ la picióreIe tronului.

— Preotŭ alŭ naibei, dise Domnulŭ cruntŭ, ai norocŭ, că eștĭ tu. Piei din ochi-mĭ!...

Dér Vezinas, în locŭ sĕ asculte, întinse mânile înainte, lipi palmă de palmă, le ridică în susŭ spre sóre, la lăsă ér în josŭ și plecatŭ spre Decelŭ dise:

— Ascultă, muiere!...

Decebalŭ ridică ochii scânteietorĭ dela pămêntŭ și-șĭ smulse barba. Vezinas urmă:

— Sĕ se ducă doi drumețĭ pe lumea cealaltă ca sĕ întrebe pe Zalmolcse, décă vomŭ puté ispiti pe Longinŭ.

Domnulŭ făcu semnŭ din mână ca sĕ se ducă.

Indată mulțimea din juru-i se dete la o parte, și se vĕdură popii alergândŭ sĕ arunce în sulițele înfipte în pămêntŭ doi soldațĭ tinerĭ. Dér, deodată, Domnulŭ se sculă în pĭcióre și strigă:

— Stăi!... In loculŭ ostașilorŭ sĕ se trimeată la Zalmolcse doi popĭ.

— Legea lui Zalmolcse vré doi soldațĭ, dise Vezinas fără a se mișca.

— Ei, preotŭ alŭ dracului!... strigă Decebalŭ furiosŭ. Mie îmĭ trebuescŭ flĕcăii!...

— Așa vré legea, dise Vezinas totŭ nemișcatŭ.

— Eu schimbŭ legea!... răcnì Decebal.

Atuncĭ Vezinas, care școia când póte înfrânge porunca stăpênului, întinse mânile din nou spre sóre, le strinse la pieptŭ, cădŭ pe brâncĭ, cu capulŭ în țĕrênă, și se rugă... Decebalŭ se reaședà. Corulŭ căntà.

Vezinas se sculà dela pămêntŭ transfiguratŭ. Zalmolcse se milostivise sĕ-i vadă gândurile și-i poruncise sĕ ardă de vie pe cea mai tênĕră și mai frumósă feciόră din corŭ, fața cu Longinus.

S'o ardă!... se rĕsti Regele. Apoi adauge mărăindŭ printre dințĭ: „fetele nu-mĭ facŭ trebuință.“

Și se deteră poruncĭ sĕ vie *Longinus.*

II.

In acele timpurĭ de mărire romană, celŭ mai putemicŭ și mai vestitŭ omŭ din monarchiă, după insușŭ Impĕratulŭ, era nobilulŭ cavalerŭ Cassiu Longinŭ.

Născutŭ, ca și Traianŭ, în provincia spaniolă Brutium, elŭ crescuse în castre alăturĭ de viitorulŭ Impĕratŭ și învĕțase a-lŭ iubi și a onora înaltele virtuțĭ, blândeța de caracterŭ și talentele marelui sĕu amicŭ, care, când fu chematŭ de sórte sĕ ia frênele lumii, îșĭ aduse aminte că prietenia nouă este cu atâtŭ mai falsă cu câtŭ omulŭ se urcă mai susŭ și că unŭ vechiu și bunŭ prietenŭ este ca o a doa consciință a nóstră. — Astfelŭ Longinŭ se apropià de treptele tronului, și nimenĭ, nicĭ chiar Impĕrăteasa *Plotina,* nicĭ ruda sa *Eliu Adrianŭ,* guvernatorulŭ provinciei Siriei, care mai pe urmă avea sĕ-i urmeze la tronŭ, nicĭ unulŭ nu se bucură de o mai întreagă încredere și o mai caldă prieteniă din partea impĕratului ca Longinŭ, și apoi învĕțatulŭ architectŭ Apollodorŭ din Damascŭ.

Cavalerulŭ însĕ o și merita.

Desinteresatŭ, sobru, bunŭ cu cei micĭ, demnŭ cu cei marĭ, amiculŭ Impĕratului era una din cele mai nobile figurĭ ale acelorŭ timpurĭ, în carĭ, după pilda împĕratului, părea că virtuțile republicane renăscuseră mai splendide încă.

Și când te gândescĭ că „patrioții“ cu tóte astea, totŭ numai scólelorŭ neungurescĭ le găsescŭ cusururĭ se póte sĕ nu le dicĭ că ferbe rĕutatea în ei?

*
* *

Pe linia căii ferate *Budapesta-Clușiu* trenurile accelerate Nr. 301 și 302 se oprescŭ cu începere dela 13 (25) Ianuarie unŭ minutŭ la stația *Berettyo-Ujfalu* pentru a se sui și scoborî călĕtorĭ. Trenulŭ Nr. 301 plécă din acéstă stațiune la 9 óre 56 minute diminéța ér trenulŭ Nr. 302 la 6 óre 23 minute séra.

Literatură.

Școla și Familia, foiă pentru părințĭ și invĕțătorĭ, ese de două orĭ pe lună; costă pe anŭ 3 fl. v. a. Nr. 16 și 17 din Decemvre cuprindŭ următorulŭ materialŭ: Epistole asupra crescerei adresate dómnei S., de *I. Popea;* Conducerea copiilorŭ, de unŭ *amicŭ alŭ foiei;* Lecțiunĭ din învĕțămêntulŭ religiunei, de *Iosifŭ Aronŭ;* Despre posibilitatea de a esista ocuitorĭ în sóre, de *M. D. Paulianŭ;* Lecțiunĭ practice din fisică, de *I. Dariu;* Despre marinimie de *I. C. Panțu:* La Crăciunŭ, poesii de A. Bârseanŭ; Bibliografie: Diverse.

Convorbirĭ literare. Nr. 10 din 1 Ianuariu c. are următorulŭ sumarŭ: V. Alexandri de *G. Bengescu;* Străbunii noștri, novelă de *D. Zamfirescu;* Ochiulŭ lui Bogdanŭ, poesie de *C. Economu;* Voiu rîde, poesie de *A. C. Cuza;* Don Quijote dela Mancha trad. de *S. G. Vârgolicĭ;* Istoria limbei și literaturei rom. de Nădejde, recensiune de *I. N. Romanŭ;* poesii din Horațiu trad. de *D. C. Olănescu;* Speranța, poesie de *F. C.;* Bibliografiă; Corespondență.

Convocare.

Membrii și toțĭ cei ce voescŭ a se înscrie ca membri ai *Despărțămêntului VI.* alŭ „Associațiunei transilvane, pentru literatura și cultura poporului românŭ“, suntŭ prin acéstă convocare invitațĭ a lua parte *la adunarea generală* a Despărțĕmêntului, ce se va ține în *Deva* la **11 Faurŭ 1888 st. n.** înainte de amédŭ la 11 óre.

Deva, la 3 (15) Ianuarie 1888.

F. Hossu Longinŭ actuarŭ. *Ioane Papiu* directorŭ.

SCIRĬ ULTIME.

Guvernulŭ din Viena a supusŭ camerei convențiunea austro-românéscă relativă la delimitarea granițelorŭ.

Diarulŭ „Neu Freie Presse,“ vorbindŭ despre vizita făcută de d. Sturza prințului Bismarck, spune că cercurile politice vieneze vĕdŭ aci o nouă probă de bunele raporturĭ care există între Germania și România.

Principalulŭ asasinŭ alŭ soțilorŭ Lespezeanu din strada Dionisie în Bucurescĭ și care a fostŭ prinsŭ lângă Făgărașŭ, se numesce Ionŭ Samuilŭ Popa.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ „Gaz. Trans.“)

Berlinŭ, 27 Ianuarie. Comisiunea pentru armată a primitŭ noua lege militară. Ministrulŭ a declaratŭ, că cheltuelile se ridică la 280 milióne mărcĭ. Noua armată (glótele) rĕmâne în timpŭ de pace pe hârtiă, dér se preface în carne și sânge în timpŭ de rĕsboiu.

Viena, 27 Ianuarie. Inșelătorulŭ cu bilete de liber percursŭ pe calea ferată Soré a fostŭ condamnatŭ la 9 lunĭ carceră grea.

DIVERSE.

Prințulŭ Svediei înamoratŭ. Asupra fiitórei logodirĭ a prințului Oskar de Suedia cu d-șóra de onóre Ebba Munck a Fulkila, o foiă dln Stockholm relatéză următórele: Deja acum doi anĭ se vorbea despre simpatia prințului pentru d-șóra Ebba, dér se credea, că timpulŭ și împrejurările vorŭ rĕci acestŭ amorŭ romantic. D-ș. fŭ concediată dela Curte și sgomotulŭ amuți. La 29 Decemvre se ținu primulŭ balŭ mare de anulŭ nou, la care a luatŭ parte prințulŭ Oskar. A bătutŭ la ochĭ, că elŭ a dansatŭ mai multŭ cu d-șóra Munck. Sgomotulŭ adormitŭ se redeșteptă și a doua di foile publicară, că în urma consimțĕmêntului părinților sĕi prințulŭ a cerutŭ mâna d-șórei. Se afirmă că în curêndŭ prințulŭ se va cununa. Se mai povestește, că regele audindŭ despre acestŭ amorŭ nepotrivitŭ alŭ fiului sĕu, a fixatŭ unŭ termenŭ de încercare pentru credința prințului. Cei doi anĭ au trecutŭ; prințulŭ a suferitŭ pentru dragostea sa și acum îșĭ póte lua miresa. Dér acestŭ pasŭ este de o însemnătate fatală pentru elŭ, căcĭ legea prevede, că orĭce prințŭ și moștenitorĭ ai sĕi, care se căsătorește cu o fată de familiă neprinciară pierde dreptulŭ la tronŭ. Ba legea norvegeană adaugă; că în acestŭ casŭ prințulŭ nu e în dreptŭ a purta titlulŭ de prințŭ. Decĭ prințulŭ trebue sĕ sacrifice multŭ spre a'șĭ câștiga pe iubita sa. D-șora Munck are deja 29 anĭ, nu e de o frumsețe clasică dér e plăcută. E sveltă, cu o figură aristocratică, cu unŭ pĕrŭ brunŭ și la fațặ fórte albă și curată. Dér ceea ce o distinge mai multŭ este ființa ei simpatică și bunĕtatea inimei. Ea este fiica colonelului Jacob Munck; are doi frațĭ ofițerĭ. Familia n'are avere, dér e de o nobleță veche filandeză; străbunulŭ ei a devenitŭ nobilŭ la 1585. Alțĭ doi descendențĭ au devenitŭ conțĭ și baronĭ. Familia domnișórei Munck ocupă o pozițiă distinsă în societatea înaltă.

Tragere cu arma germană cu repetițiune. De puțină vreme s'a făcutŭ în Wurtemburg o experiență cu noua armă cu magasiă germană, exuneriență care a datŭ o închipuire despre ceea ce va fi unŭ viitorŭ resbelŭ. Efectulŭ acestei arme, care după cum se scie, este însĕ menită a se perfecționa, a fostŭ din cele mai marĭ, deși diferite împrejurărĭ au îngreuiatŭ prețuirea distanțelorŭ și cu tóte că unŭ vêntŭ tare stânjinea siguranța de tragere. O companiă de infanteriă, pe piciorŭ de rĕsboiu, a fostŭ însărcinată cu tragerea. Ca inamicŭ erau închipuite tóte armele, infanteria, cavaleria, artileria, prin figurĭ mișcătóre. Infanteria a căutatŭ sĕ tragă asupra unei baterii care trecea ca la 1200 metri, o parte din companiă îngenunchiândŭ pentru a da focurĭ și apoi înaintândŭ repede. Când ajunsese inamiculŭ cam la 200 de metri, s'a comandatŭ focŭ cu arma cu magasiă. Efectulŭ a fostŭ îngrozitorŭ, figurile erau tóte făcute bucățĭ. Loviturile dela capŭ ar fi fostŭ rănĭ mortale și cele mai multe figurĭ avéu 3 séu 4 rănĭ, și încă mai multŭ. Figurile de artileriă, servanțĭ, tunurĭ și înhămătură, erau găurite. Cavaleria s'a nimicitŭ după ce primise câteva salve. Părerea ómenilorŭ cunoscĕtorĭ carĭ au statŭ față la acéstă tragere de mai bine de o jumĕtate oră, a fostŭ că o despărțire de infanteriă séu de cavaleriă care n'ar parveni sĕ trécă de focurile armei cu magasiă, ar fi cu desĕvêrșire nimicită. (Rev. Arm.)

O bună cafea. „Journal des Brasseurs“ ne aduce scirea că cafeaua făcută cu apă destilată este cu multŭ mai plăcută la beutŭ decâtŭ cea făcută cu apă de puțŭ séu de isvorŭ. Cafeua făcută cu apă destilată are o finețặ, și chiar unŭ gustŭ mai delicatŭ și unŭ parfumŭ superiorŭ decâtŭ cea făcută cu apă ordinară, fiindŭ că calitățile sale suntŭ prea desvoltate și complectŭ perfecte. Causa este că carbonații pămêntoșĭ pe care îi conține apa bună de beutŭ distrugŭ o parte din taninulŭ cafelei, cu care forméză unŭ produsŭ insolubilŭ și fără gustŭ, pe când apa destilată lasă taninulŭ intactŭ, și cafeaua îșĭ păstréză tóte proprietățile sale tonice, a cărorŭ lucrare este atâtŭ de însemnată asupra stomacului. Etă dér o experiență ușorŭ de făcutŭ și fiăcare póte găsi puțină apă destilată la farmaciă, pentru ca sĕ se pótă convinge de adevĕrŭ. Ceea ce se petrece cu cafeua s'a pututŭ constata și la fabricarea berei. Apa încărcată de bicabornatŭ de varŭ distruge asemenea la fertŭ o mare parte din taninulŭ hemeiului și face ca berea sĕ-șĭ pierdă agentulŭ tonicŭ celŭ mai bunŭ.

Fecunditate. Femeia Joița Grigore Stanŭ Baciu, din comuna Vadu-Săpatŭ, județulŭ Prahova, în diua de 18 Decemvre espiratŭ a datŭ nascere la 3 copii, unŭ băiatŭ și două fete, în modulŭ următorŭ: în diua de 18 pe la 9 ceasurĭ diminéța a născutŭ o fată, a 2-a di, la 19, a doua fată și băiatulŭ. In aceiașĭ di pe la orele 12 au încetatŭ din viață atâtŭ mama lorŭ câtŭ și copii.

In ora de latina. In clasa I. gimnasială vine în traducere vorba ciconia. „Ce însemnéză acestŭ cuvêntŭ?“ întrébă profesorulŭ pe băiatŭ, care însĕ nu se preparase tocmai bine. Vecinii voiescŭ sĕ-i ajute. Cel din drépta îi șoptesce: cocostârçŭ; celŭ din stânga: barză. Băiatulŭ rĕspunde: cocobarză.

Din viéța școlară. Satulŭ B. este cam rĕspânditŭ. Băieții, carĭ vinŭ la scólă, trebue sĕ-șĭ ia merinde cu ei, de óre-ce la amédŭ nu se potŭ întórce acasă. Peste iérnă mulțĭ dintre ei îșĭ iau ca merinde cartofĭ, pe carĭ îi punŭ în soba clasei de se cocŭ. Și când cartofii suntŭ gata, nu desprețuesce nicĭ d-lŭ învĕțătorŭ a gusta din ei, căcĭ de! omŭ e și elŭ, ș'apoi, ca mai toțĭ dascălii noștri, n'are cine scie ce plată. — Etă, că într'o di de érnă vine părintele protopopŭ, ca sĕ visiteze scóla. Reverenția sa începe a esamina pe scolarĭ, și între altele intrébă pe unŭ băiatŭ din banca cea dintâiu: „Spune-mĭ, fĕtulŭ meu, în câte încheieturĭ se împarte simbolulŭ credinței?“ — Școlarulŭ nu scie ce sĕ rĕspundă. Reverenția sa sa întrébă pe alŭ doilea școlarŭ, pe alŭ treilea, pe alŭ patrulea... Nicĭ unŭ rĕspunsŭ. Plinŭ de mirare protopopulŭ se adreséză către întréga clasă: „Nu scie nicĭ unulŭ dintre voi sĕ rĕspundă la întrebarea mea?“....., O pausă penibilă. Intr'aceea étă că se ridică cam cu sfială unŭ băiatŭ din banca din urmă, de lângă sobă. Reverenția sa e sigurŭ, că în sfêrșitŭ va căpĕta rĕspunsulŭ doritŭ. „Ei bine, spune-mĭ tu, fĕtulŭ meu, câte încheieturĭ are simbolulŭ credinței?“ — „S'au copt cartofii!“ rĕspunse băiatulŭ așa, cu gura cam pe jumĕtate. „Scóla și Fam.“

NECROLOGU.

Ernestina Aronsohn n. Wischhoffer, soția stimatului comerciantŭ și președinte alŭ comunității israelite din Brașovŭ, d-lui Lóbel Aronsohn, a încetatŭ alaltaerĭ din viéță în vêrstă de 41 anĭ. Rĕposata a fostŭ președintă a reuniunei femeilorŭ israelite.

Inmormêntarea s'a făcutŭ adĭ în cimiteriulŭ israelitŭ.

Fiă-i țĕrîna ușóră.

Cursulŭ pieței Brașovŭ

din 27 Ianuarie st. n. 1888.

Bancnote românescĭ .	Cump.	8.44	Vênd.	8.46
Argintŭ românescŭ .	„	8.40	„	8.43
Napoleon-d'orĭ . . .	„	10.—	„	10.02
Lire turcescĭ	„	11.30	„	11.33
Imperialĭ	„	10.30	„	10.33
Galbinĭ	„	5.90	„	5.96
Scris. fonc. „Albina“ 6%	„	101.—	„	102.—
„ „ „ 5%	„	98.—	„	99.—
Ruble Rusescĭ . . .	„	109.—	„	110.—
Discontulŭ	6½—8% pe anŭ			

Editorŭ și Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureșianu.

De trei anĭ deja, dela întâiulŭ rĕsboiu cu Dacii, Longinŭ însoțea pe Traianŭ la Dunăre, și nu fusese di, nu fusese minutŭ, în acestŭ greu și obositorŭ rĕsboiu, în care sĕ nu-șĭ expue viéța pentru a apĕra pe a stăpânului și amicului sĕu. De aceea acesta îlŭ și onora atâtŭ.

Când regele Dacilorŭ, Decebalŭ, se supuse pentru prima óră la anulŭ 102, Longinŭ fŭ acela care, în numele Impĕratului, impuse condițiunile de pace.

Dér n'apucase bine sĕ se depărteze Impĕratulŭ, și Decebalŭ, nu numai că nu rase întăriturile de lemnŭ și pămêntŭ ale Zarmizegethusei, Pelendavei și Patavisei, nu numai că nu dete prinșii înapoi, dér încă se apucă, cu șciința lorŭ, sĕ-șĭ facă întăriturĭ de didŭ, sĕ-șĭ pregătească castre de apĕrare ca Romanii și sĕ măcelărească legionarii rĕmașĭ ca sĕ execute condițiunile de pace.

Când se întórse a doua óră Traianŭ, Longinŭ era dela sine generalisimŭ alŭ óstelorŭ, căcĭ elŭ învĕțase în parte și limba dacă, și locurile și năravurile lorŭ; dér din prima ciocnire furia romană vĕdŭ că de astă dată avea sĕ lupte cu unŭ leu otărîtŭ sĕ-șĭ apere pustiulŭ până la ultima picătură de sânge, ba, mai multŭ, cu unŭ leu care învĕțase șireteniile ómenilorŭ minunatŭ de bine și le întorcea acum în contră-le.

După întâia ciocnire, Romanii înaintară până aprópe de Zarmizegethusa: Decebalŭ cerŭ unŭ armistițiu și trimise pe nobilii *Bărhal și Scorylo*, care însoțeau pe fiulŭ sĕu *Decidavŭ*, sĕ solicite dela Traianŭ trimiterea unui omŭ de încredere, care sĕ cunóscă limba și sĕ desbată cu elŭ, în persónă, condițiile de pace.

Mărinimia lui Traianŭ nu-lŭ făcu sĕ bănuéscă unŭ minutŭ măcarŭ, că regele dacŭ îi întindea o cursă, și, după cum elŭ liberă pe *Decidavŭ* cu boierii sĕi, totŭ asemenea credea că Longinŭ va fi cinstitŭ și liberatŭ de Decebalŭ.

Dér Decebalŭ urma altfelŭ: vĕdêndŭ că Traianŭ îi trimitea pe celŭ mai mare și mai iubitŭ generalŭ alŭ sĕu, credŭ că șĭ-a găsitŭ scăparea într'o faptă urîtă, și nu mai dete drumulŭ lui Longinŭ.

Eată cum apărea acum Romanulŭ în poiana din pădure, nalt, mândru, falnicŭ...

De când venise, trăia într'unŭ felŭ de leasă de scândurĭ, pe unŭ piciorŭ de ștejarŭ, unŭ felŭ de porumbarŭ, ca tóte locuințele Dacilorŭ dela țéră, unde nu se da josŭ decâtŭ când vroia sĕ se plimbe. Mai întâi Decebalŭ îlŭ trimise în Zarmizegethusa, ca pe deoparte sĕ sparie pe Traianŭ, ér pe de alta sĕ încânte pe Longinŭ dândŭ totŭ feliulŭ de serbătorĭ în cinstea lui.... Dér cine avea inimă de serbătorĭ! De câtăva vreme îlŭ aduseră ér în tabără.

Longinŭ venea pe o cărare din pădure, urmatŭ de unŭ singurŭ sclavŭ alŭ sĕu, unŭ cubicularius, și de patru soldațĭ dacĭ. Chipulŭ lui mândru și bărbătescŭ se ofilise de neliniște. Cu pĕrulŭ trasŭ pe frunte, cu ochiulŭ tristŭ, venea încetŭ spre Decebalŭ, purtândŭ susŭ pe pieptŭ armura heraldică, toga scurtă, scandalulŭ slabŭ pe piciorŭ, și, cu tótă repulsiunea ce i-o inspira Decebalŭ, ajunsŭ înaintea lui, intinse spada de lemnŭ ce-o ținea în mână și o plecă în josŭ în semnŭ de inchinare. Toțĭ ceilalțĭ se daseră la o parte. Decebalŭ ridică capulu.

— Ce vrei?... îlŭ întrebă rĕstitŭ.

— Ce vrei tu cu mine? rĕspunse Romanulŭ liniștitŭ.

Decebalŭ îșĭ aduse aminte de vorba lui Verinas:

— Porunca lui Zalmolcse, adăogă elŭ mai blândŭ. Apoi, fără a se uita, făcu semnŭ sĕ se aducă jertfa, și îndată slujitorii se răpedŭ la frundarŭ și, după câte-va minute, *Dochia*, ținută de doi preoțĭ și urmată de alțĭ doi, înaintează spre ei... Corulŭ fetelorŭ vine în urmă.

Cum din poveștĭ a rĕsăritŭ numele ei și a ajunsŭ până la noi, așa dintre femei se inălțase ea până la mărirea unei dine. Bălae, cu ochii marĭ, venea între cei doi preoțĭ, ca luna între doi norĭ negri, și venea privindŭ speriată înainte-i, par'că ar fi fostŭ ruptă dintr'unŭ basmŭ. Cu pĕrulŭ atêrnatŭ pe spate și amestecatŭ cu bice de argintŭ și torțurĭ de rose, ea străbătea mulțimea curtenilor, galbenă ca însășĭ frica, neșciindŭ pentru ce o ducŭ la rugŭ, dér totușĭ mergêndŭ cu statornicia. Când privirile ei întâlniră pe ale Romanului, o usóră strălucire i se aprinse în ochĭ, și pe obrazulŭ albŭ rĕsări deodată ca o rosă a sufletului. Ilŭ cunoșcea. In grădinele palatului Zarmiz-Edanului, când Longinŭ, prinsŭ, se odihnea sub mărețiĭ nucĭ, vĕduse chipulŭ tinerei fete... și acum o recunoscŭ și elŭ.

(Va urma.)

Avertisment!

VERITABILULŬ, ca celŭ mai escelentŭ productŭ dintre tóte,

INDIGO-OELLACK-WICHSE

(Vacsu de lacŭ din oleiu-indigo)
din cunoscuta c. r. priv. fabrică a lui

Johann Parger în Viena

I., Schulerstrasse Nr. 7,

este provedutu pe cutiorele de lemnŭ de soiulu Nr. 3 până la Nr. 6, și pe cutiorele de metalŭ, cu eticheta originala mai susu imprimată, care este înregistrată la c. r. cameră de comerțŭ și de industriă sub folio 314, Nr. 1562 ca marcă de protecțiune.

In timpulŭ mai nou provine vacsŭ cu falsificarea acestei etichete, și adecă în loculŭ cuventului **von.** care pe etichetele veritabile se află d'asupra firmei, stă la falsificate cuventulŭ **nach.** și lipsesce la aceste falsificărĭ adresa mea adevĕrată:

I., Schulerstrasse Nr. 7.

Aceste falsificate conținŭ unŭ productŭ reu, cu totulu fără prețŭ, și falsificatorii au de scopu de a înșela onor. publicu. Pentru aceea se avertiseză **fiecine** de a nu cumpera aceste imitațiunĭ fără valore și este rugatu de a se uita la aceea că fiecare cutie de

Indigo-Oellack-Wichse

veritabilŭ, trebue sĕ fie provĕdută cu **eticheta originală** de mai susu, pe care se află adresa mea întregă. Orĭ-ce etichetă, care diferéză de acésta, conține unu falsificatu.

Onoratulu publicŭ îșĭ póte imagina, că unu productŭ, a cărui fabricantŭ nu cuteză a adauge firma sa proprie, trebue se fie forte reu. 9,4—1

Nr. 13724 ex 1887.

PUBLICAȚIUNE.

In puterea Inaltei aprobărĭ esprimate prin ordinațiunea Inaltului Ministerŭ regescŭ ungur. de interne ddto 26 Noemvrie 1887. Nr. 76.289|IV g. se va vinde, pe cale scripturistică de oferte, mai multŭ oferentului, edificiulŭ folositŭ mai înainte ca spitalŭ militarŭ, din ulița căldărarilorŭ Nr. 523.

Referitórea pertractare publică de oferte se va ținea *Joi, în 16 Februarie 1888*, după prândŭ la 3 óre, în biroulŭ oficiolatului orășenescŭ economicŭ cu care ocasiune se vorŭ deschide și ofertele ascernute. Condițiunile de oferte se potŭ esamina de fie-cine în amintitulŭ birou în decursulŭ órelorŭ oficióse.

Ofertele sigilate și provĕdute cu unŭ timbru de 50 cr. au ca sĕ se aștérnă în amintita ḑi celŭ multŭ până la 12 óre la prândŭ d-lui primarŭ Franciscŭ de Brennerberg.

Ofertulŭ trebue sĕ fie provĕdutŭ cu unŭ vadiu de 10% din suma oferată ca prețŭ de cumpĕrare. Vadiulŭ sĕ póte constea din banĭ séu hârtii de prețŭ; ofertulŭ are sĕ conțină dechiarațiunea, cumcă oferentulŭ cunósce condițiunile de ofertŭ și acele contractuale și că se supune lorŭ pe deplinŭ.

Realitatea, ce are sĕ se vêndă, este prețuită de către oficiolatulŭ orășenescŭ pentru clădirĭ cu 25.000 fl. și la cerere se póte vedea în fiecare timpŭ pe lângă intervențiunea oficiului orășenescŭ economicŭ, la care se află și cheile.

Brașovŭ, 14 Ianuarie 1888.

1c,3—2 **Magistratulŭ orășenescŭ.**

Se deschide abonamentŭ pre anulŭ 1888

la

AMICULŬ FAMILIEI. Ḑiarŭ beletristicŭ și enciclopedicŭ-literarŭ — cu ilustrațiunĭ. — Cursulŭ XII. — Apare în 1 și 15 ḑi a lunei în numerĭ câte de 2—3 cóle cu ilustrațiunĭ frumóse; și publică articlii socialĭ, poesie, novele, schițe, piese teatralĭ ș. a. — mai departe tracteză cestiunĭ literare și scientifice cu reflesiune la cerințele vieței practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a Românilorŭ de pretutindenea, precum și a celorlalte poporațiunĭ din patriă și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grijile vieței; și preste totŭ nisuesce a întinde tuturorŭ individḑilorŭ din familiă o petrecere nobilă și instructivă. — Prețulŭ de prenumerațiune pre anulŭ întregŭ e 4 fl., pentru România și străinătate 10 francĭ — lei, plătibilĭ și în bilete de bancă orĭ marce postalĭ.

PREOTULŬ ROMÂNŬ. Ḑiarŭ bisericescŭ, scolarŭ și literarŭ — cu ilustrațiunĭ. — Cursulŭ XIV. — Apare în broșurĭ lunare câte de 2½—3½ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilorŭ și preoțilorŭ mai distinșĭ, precum și alte portrete și ilustrațiunĭ, — mai departe articlii din sfera tuturorŭ sciințelorŭ teologice și între acestia mulțime de predice pre duminecĭ, serbătorĭ și diverse ocasiunĭ, mai alesŭ funebralĭ, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literarĭ; și în urmă totŭ soiulŭ de amĕnunte și scirĭ cu preferința celorŭ din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețulŭ de prenumerațiune pre anulŭ întregŭ e 4 fl. — pentru România 10 francĭ — lei, plătibilĭ și în bilete de bancă orĭ marce postalĭ.

Colectanții primescŭ gratisŭ totŭ alŭ patrulea esemplarŭ.

Numerĭ de probă se trimitŭ gratisŭ orĭ-cui cere.

☞ A se adresa la „CANCELARIA NEGRUȚŬ" în Gherla — Sz-ujvár. — Transilvania. ☜

Totŭ de aci se mai potŭ procura și următórele cărțĭ din editura propriă:

Apologie. Discusiunĭ filologice și istorice maghiare privitóre la Românĭ, învederite și rectificate de Dr. Gregoriu Silași. — Partea I. Paulŭ Hunfalvy despre Cronica lui Georg. Gabr. Șincai. Prețulŭ 30 cr.

Renascerea limbei românescĭ în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II. și III. Prețulŭ broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Tóte trei împreună 1 fl.

Cuvêntărĭ bisericescĭ la tóte sĕrbătorile de preste anŭ, de I. Papiu. Unŭ volumŭ de preste 26 cóle. Acest opŭ de cuvêntărĭ bisericescĭ întrece tóte opurile de acestŭ soiu apărute până acum — avêndŭ și o notiță istorică la fie-care serbătóre, care arată timpulŭ întroducerei, fasele prin carĭ a trecutŭ și modulŭ cum s'a stabilitŭ respectiva serbătóre. Prețulŭ e 2 fl.

Barbu cobzariulŭ. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețulŭ 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulŭ 20 cr.

Idealulŭ pierdutŭ. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulŭ 15 cr.

Opera unui omŭ de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **Idealulŭ pierdutŭ** de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulŭ 15 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețulŭ 10 cr.

Codreanŭ craiulŭ codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețulŭ 10 cr.

Ultimulŭ Sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețulŭ 10 cr.

Elŭ trebue sĕ se însore. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțŭ. Prețulŭ 25 cr.

Branda seu Nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoșŭ. Novelă istorică națională. Prețulŭ 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioanŭ Tanco. Prețulŭ 30 cr.

Probitatea în copilăriă. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețulŭ 10 cr.

Hermanŭ și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantinŭ Morariu. Prețulŭ 50 cr.

Ifigenia în Aulida. Tragediă în 5 acte, după Eupide, tradusă în versurĭ de Petru Dulfu. Prețulŭ 30 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragediă în 5 acte, după Euripide, tradusă în versurĭ de Petru Dulfu. Prețulŭ 30 cr.

Petulantulŭ. Comediă în 5 acte, după Augustŭ Kotzebue, tradusă de Ioanŭ St. Șuluțŭ. Prețulŭ 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută în salele gimnasiului din Fiume prin Vincențiu Nicóră, prof. gimnas. — Cu portretulŭ M. S. Regina Românie. Prețulŭ 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Unŭ volumŭ de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețulŭ redusŭ (dela 1 fl. 20 cr.) la 60 cr.

Trandafirĭ și viorele, poesii poporale, culese de Ioanŭ Popŭ Reteganu. Unŭ volumŭ de 14 cóle. Preț. 60 cr.

Tesaurulŭ dela Petrósa seu **Cloșca cu puii ei de aurŭ.** Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețulŭ 20 cr.

Biblioteca Sătenului Românŭ. Cartea I, II, III. IV, cuprindŭ materii forte interesante și amusante. Prețulŭ la tóte patru 1 fl. — câte una deosebĭ 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. Cuprinde materii forte interesante și amusante. Prețulŭ 30 cr.

Colectă de recepte din economiă, industriă, comerciu și chemiă. Prețulŭ 50 cr.

Economia pentru scólele popor. de T. Roșiu. Ed. II. Prețulŭ 30 cr.

Indreptarŭ teoreticŭ și practicŭ pentru învĕțămentulŭ intuitivŭ în folosulŭ elevilorŭ normalĭ (preparandialĭ), a învețătorilorŭ și a altorŭ bărbațĭ de scólă, de V. Gr. Borgovanŭ, profesorŭ preparandialŭ. Prețulŭ unui esemplarŭ cu porto francatŭ 1 fl. 80 cr. v. a. In literatura nóstră pedagogică abia aflămŭ vre-unu opŭ, întocmitŭ după lipsele scólelorŭ nóstre în mĕsura în care este acesta, pentru aceea îlŭ și recomandămŭ mai alesŭ directorilorŭ și învéțătorilorŭ ca celorŭ în prima liniă interesațĭ.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la Românĭ. De V. Gr. Borgovan. Prețulŭ 15.

Manualŭ de Gramatica limbei române pentru scólele poporalĭ în trei cursurĭ de Maximŭ Popŭ, profesorŭ la gimnasiulŭ din Năseudŭ. — Manualŭ aprobatŭ prin ministeriulŭ de culte și instrucțiune publică cu rescriptulŭ de datŭ 26 Aprilie 1886, Nr. 13193. — Prețulŭ 30 cr.

Gramatica limbei române lucrată pe base sintactice de Ioanŭ Buteanu, prof. gimn. Unŭ volumŭ de peste 30 cóle. Prețulŭ 2 fl.

Manualŭ de stilistică de Ioanŭ F. Negruțŭ, profesorŭ. Opu aprobatŭ și din partea ministeriului de culte și instrucțiune publică cu rescriptulŭ de dato 16 Dec. 1885 Nru. 48,518. Partea practică forte bogată a acestui op — cuprindêndŭ composițiunĭ de totŭ soiulŭ de acte obveniente în referințele vieței socialĭ — se póte întrebuința cu multu folosŭ de către preoțĭ, învĕțătorĭ și alțĭ cărturarĭ românĭ. Prețulŭ 1 fl. 10 cr.

Nu mĕ uita. Colecțiune de viersurĭ funebralĭ, urmate de iertăciunĭ, epitafiă ș. a. Prețulŭ 50 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțătorĭ și preparandĭ. Broș. I. scrisă de Gavrilŭ Trifu profesorŭ preparandialŭ. Prețulŭ 80 cr.

Cele mai eftine cărțĭ de rugăciunĭ:

Mărgăritarulŭ sufletului. Carte bogată de rugăciunĭ și cântărĭ bisericescĭ forte frumosŭ ilustrată. Prețulŭ unui esemplarŭ broșuratŭ e 40 cr., legatu 50 cr., legatŭ în pânză 60 cr., legatŭ mai finŭ 60, 80, 90 cr., 1 fl., în legătură de luxŭ 1.50—2.50

Miculŭ mărgăritarŭ sufletescŭ. Cărticică de rugăciunĭ și cântărĭ bisericescĭ — frumosŭ ilustrată, pentru pruncii scolarĭ de ambe secsele. Prețulŭ unui esemplarŭ broșuratŭ e 15 cr., — legatŭ 22 cr., legatŭ în pândă 26 cr.

Cărticică de rugăciunĭ și cântărĭ pentru pruncii scolarĭ de ambe secsele, Cu mai multe icóne frumóse. Prețulŭ unui esemplarŭ e 10 cr.; 50=3 flor.; 100=5 fl.

Visulŭ Prea Sântei Vergure Maria a Născĕtórei de D-ḑeu urmatŭ de mai multe rugăciunĭ frumóse. Cu icóne frumóse. Prețulŭ unui esemplarŭ spedatŭ franco e 10 cr., 50 esemplare 3 fl., 100 esemplare 5 fl. v. a.

Epistolia D. N. Isusŭ Christosŭ. Prețulŭ unui esemplarŭ legatŭ și spedatŭ franco e 15 cr.

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovŭ.